

Координаторите на ПДИ се събраха в София Екипът обсъди с журналистите стратегии за 2007 година

На 26 януари 2007 г., в хотел „Рила“, София, ПДИ проведе традиционната работна среща с координаторите в страната. Преглед на законодателните промени и развитието в съдебните дела, свързани с достъпа до информация, очертаването на годишните цели на ПДИ и развитие на журналистическата мрежа бяха основните акценти на дискусиата. „Голямата ни цел е да постигнем промяна в Закона за достъп до обществена информация“, подчерта Гергана Жулева, изпълнителен директор на ПДИ, откривайки срещата. Д-р Жулева добави, че институциите не публикуват редовно информация на Интернет страниците си, защото ЗДОИ не определя процедура за достъп и предоставяне на информация по електронен път. Това са проблеми, напомни още Гергана Жулева, които ПДИ идентифицира чрез специално проучване на сайто-

вете на институциите през 2006 г. Резултатите бяха публикувани в годишния доклад „Състоянието на достъпа до информация в България през 2005 г.“¹

ПДИ ще проведе подобно проучване и през 2007 г., в рамките на проекта „Увеличаване прозрачността и отчетността на правителството чрез електронен достъп до информация“, уточни прег координаторите Николай Марков. Проектът ще бъде осъществен съвместно с Програмата на ООН за развитие в България.

За да формулира предложения за промени в ЗДОИ, ПДИ ще проведе срещи с IT служители от местната администрация в шест града в страната, разясни за присъстващите Ралица Кацарска. Тя допълни, че срещите ще бъдат организирани с помощта на координаторите на ПДИ във Видин, Разград, Велико Търново, Варна, Бургас и Пловдив, като целта е да се популяризират

В БРОЯ

Коментар на юриста
Битката Йончев - МВР
продължава

Анализ на законодателството
ПДИ предлага по-голяма
прозрачност в съдебната
система

Приключения със заявления
Със ЗДОИ при президента
Георги Първанов

Новини

Достъпниците по света
Новият генерален секретар
на ООН разкрива имотното си
състояние

международните стандарти в областта на електронния достъп до информация, да се представи модел на уеб страница, съобразена с тези стандарти, и да се дискутират предложенията за изменения в ЗДОИ в тази насока. Работните срещи ще съвпадат с дискусии с представители на неправителствени организации в същите градове. Целта е да се подпомогнат НПО в търсенето на информация по общественозначими теми. Ще бъдат дискутирани и проблемите, свързани с активната прозрачност и отчетността на институциите. Срещите с неправителствените организации и граждани по места ще се осъществят в рамките на проект по Програма ФАР. Обобщените резултати от дискусиите с местната администрация, от една страна, и с неправителствения сектор, от друга, ще бъдат включени в Меморандум за

на стр. 2

¹ Докладът е достъпен на адрес: http://www.aip-bg.org/pdf/report_2005.pdf

изменения на ЗДОИ, който ПДИ ще внесе в Народното събрание.

ПДИ ще продължи да предоставя правна помощ в случаи на търсене и на отказ да се предостави достъп до информация, както и да осигурява представителство в съда по стратегически дела за достъп до информация, заяви пред координаторите Александър Кашъмов, ръководител на правния екип на ПДИ. Той направи кратък преглед на промените в законодателството и съдебните дела през 2006 г., уточнявайки, че становища и препоръки на ПДИ бяха взети под внимание в изготвянето на редица законодателни инициативи през 2006 г. - Закон

© Фотоархив ПДИ

за Търговския регистър, Закон за публичност на имуществото на лица, заемачи висши държавни длъжности, Закон за достъп и разкриване на документите на бившата Държавна сигурност, в частта му за достъп до информация. Адвокат Кашъмов добави, че все пак редица законодателни проблеми остават нерешени и определят насоките на предстоящата работа на правния екип на ПДИ. И че съдебната практика по дела, свързани с достъп до информация, вече е толкова голяма, че цитирането на мотиви от постановени решения е достатъчно доказателство, с което всеки съдебен състав да се съгласи.

Адвокат Кирил Терзийски, представи заключенията и препоръките от доклада "Достъп до информация в съдебната система" за изменения в нормативната уредба, свързана с достъп до съдебна информация.

Д-р Гертана Жулева информира журналистите от страната, че и през 2007 г. ПДИ ще продължи участието си в международните мрежи, които се застъпват за по-добри стандарти в областта на достъпа до информация. Директорът на ПДИ припомни на координаторите, че през миналата година в Съвета на Европа започна работата по текст на Конвенция, гарантираща правото на информация. И че в експертната група се води

дебат по три основни теми, свързани с изготвянето на новата Конвенция. Единият е относно предмета на действие на бъдещата Конвенция - дали тя ще осигурява достъп до документи или достъп до информация.

Втората тема е кръгът на задължените лица - по-широк или по-тесен да бъде той и да включва ли всички власти и монополисти, предоставящи обществени услуги. Това бе и препоръка, която ПДИ отправя към българските законодатели в последния си доклад за състоянието на достъпа до информация. Третата дебатирана тема е свързана с ограниченията на правото на достъп до информация.

През 2007 г. ПДИ ще продължи своята разяснителна кампания, свързана с правото на гражданите на достъп до информация, заяви Диана Банчева. Ще продължим да информираме обществеността за резултатите от проведените проучвания и срещите в страната, от оказваната правна помощ и водените съдебни дела, посредством Интернет страницата, месечния електронен бюлетин и чрез радиопредаване, което се надяваме скоро да зазвучи на честотите на програмата „Хоризонт“ на Българското национално радио, каза още Диана Банчева.

Битката Йончев - МВР продължава
Четвърта година отказват на бивш офицер достъп до кадровото му дело
Александър Каишъмов, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

Иван Йончев, пенсиониран офицер от МВР, се бори вече четвърта година с министъра на вътрешните работи (и предишен, и настоящ) с надеждата да получи достъп до личното си кадрово дело. То съдържа и резултатите от психотест, заради който Йончев е сметнат за негоден да участва в Мисията на българското полицейско подразделение към ООН в Косово. Така или иначе, желанието му да участва се сбъдва - макар и не като служител към контингента ни в Косово, а към американска охранителна фирма в Ирак през 2004 г. „Нима, ако имам психически проблем, нямам право да зная за това?“ - учудва се гражданинът. И наистина, ако смисълът на държавната или служебна тайна е да предпазват от вреда важни национални интереси, по каква причина се появяват там, където са събрани документи, касаещи един обикновен служител? Къде отива и прословутият баланс между право и защитени интереси, когато някой търси данни за собствената си личност, съгласно чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека?

През февруари 2003 г. Йончев подава **заявление до директора на Дирекция "Човешки ресурси" при МВР**

Той иска достъп до кадровото си досие, съдържащо факти за него като бивш служител в системата на министерството. Получава отговор, че кадровите досиета са строго секретни. Отговорът на директора е обявен за нищожен от състави на Софийския градски съд и Върховния административен съд (ВАС). Делото приключва през юли 2004 г. Следва нов отказ на същото основание, този път от министъра, срещу който отново е подадена жалба. Състав на ВАС го отменя като незаконосъобразен. В мотивите на решението се отбелязва, че

позоваването на Инструкция № I-153, с цел обосноваване на отказа, е неоснователно, защото в чл. 13 от Инструкцията изрично е записано, че служителите на МВР имат право да се запознават с материалите от кадровите си дела. Още повече, че чл. 26, ал. 1 от Закона за защита на личните данни предвижда, че всяко физическо лице има право на достъп до отнасящите се за него лични данни. Петчленният състав споделя същото становище. Есента на 2006 г. министър Петков постановява **пореден отказ по искането**

на гражданина. Мотивите: в кадровите дела има документи с различна степен на секретност, някои от тях изобщо не съдържат класифицирана информация, но достъпът до сбор от документи е забранен. По-конкретно е посочено, че документите по проучването на кандидата за служител в МВР съдържат информация, класифицирана като служебна тайна съгласно т. 1, 2 и 3 от Списъка на служебната тайна в МВР, приет на основание чл. 26, ал. 3 от Закона за защита на класифицираната информация. Списъкът е приложен към заповед № Из-1349 от 28.08.06 г.

Въпросният Списък на категориите информация, подлежащи на класификация като държавна тайна в МВР, е публикуван на Интернет страницата на институцията: www.mvr.bg/RegulatoryFramework/spisak_sl_taina.htm.

Нека отбележим, че МВР е сред малкото институции, направили общодостъпна тази информация, въпреки че Законът за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) се прилага от близо 5 години. И че категориите информация, подлежащи на класификация като служебна тайна, не са собствено творчество, а действително доразвиват определени в закон категории. Въпреки че това правило е установено със самия ЗЗКИ и е преповторено неведнъж от ВАС и от Държавната комисия за сигурност на информацията, много институции все още си позволяват „творчески“ подход към служебната тайна.

Нещата цяха да стоят значително по-добре, ако за улеснение на потребителите бяха посочени и конкретните закони, на които се основават

на стр. 4

от стр. 3

приетите категории служебна тайна. Това не е сторено и те могат да се установят единствено **по пътя на правния анализ**

Така първите няколко категории информация, обявени като служебна тайна, са свързани с процедурата по проучването за надеждност на хора, които ще работят с класифицирана информация. Основанието за това е чл. 70, ал. 3 от ЗЗКИ. По-конкретно са защитени различните източници на информация за проучването на съответния човек, в това число интервюта (включително с посочени от самия него хора!?), проверки в информационните фондове на МВР. Продължава да не е ясно формулирана целта на обявяването на тези категории информация за подлежащи на класифициране. Според европейския стандарт¹, ограничаване на правото на информация е допустимо само при едновременното наличие на три предпоставки:

- когато това е предвидено в закон;
- за защита на някой от изброените в закон интерес;
- когато това е необходимо в демократичното общество.

Следва да се приеме, че с наличието на чл. 70, ал. 3 и конкретните категории информация от Списъка на служебната тайна в МВР, обявен в Интернет, първото изискване е изпълнено. За второто изискване обаче, е необходимо да се формулира от министъра на вътрешните работи кой е защитеният интерес. Не е ясно например защо информацията, свързана с кариерата на един човек, която обикновено е публична и се вписва от самия него в автобиографията му, щом е в контекста на проучване за надеждност, става тайна. Въобще по отношение на цялата събирана за един проучван човек информация защитата на източниците е разбираема, но не и на събраната информация. Та нали от нея човек ще може да знае повече за оценките относно личността си и да ги отчете, ако желае, когато взема следващи решения за себе си.

Третото изискване присъства по-малко и от второто. В какво се изразява то: в това да се

прецени кое е по-важното - да се изпълни буквата на един „глупав“ закон или да бъдат съхранени адекватно правата на човека. Защото нищо не налага отказа на информацията, съдържаща се, да речем, в психотеста. Какъв интерес стои

от другата страна на везната

Това е благото, свързано със защитата на личния живот и личната сфера изобщо. Според Европейския съд за правата на човека то включва в себе си правото на достъп до личните данни, от когото и да са събрани те. На тази основа, през 1981 г. Съветът на Европа е приел Конвенция, която е част и от българското законодателство, а ЕС е приел Директива, обвързваща България като страна-членка. Смесът ѝ се извежда от някои конституционни съдилища² с използването на израза „право на информационно самоопределение“. Според тази гледна точка, когато човек знае в цялост информацията и оценките, събрани за него, той най-добре може да планира стъпките си, да се стреми към самоусъвършенстване, да се ориентира в света, в който живее, и да бъде активна личност. Следователно, въпросът дали някой има право да научи резултата от собствения си психотест, изобщо не стои сериозно.

В заключение: публикуването на Списъка на категориите информация, подлежащи на класификация като служебна тайна в МВР, и тяхното стриктно обвързване с категории, определени в закон, са

важни стъпки

Но не случайно тези категории информация са „подлежащи на класификация“, т.е. крайната преценка дали даден документ да се маркира, дали дадена информация да се класифицира, е винаги конкретна. Все пак обявяването на тайна трябва да е осмислена и целенасочена дейност, а не преповтаряне на законови текстове. И МВР като част от изпълнителната власт трябва да се съобразява с решенията на върховната съдебна инстанция относно достъпа до информация.

¹ Съдържащ се в чл. 10, ал. 2 и чл. 8, ал. 2 от Европейската конвенция за правата на човека, Препоръка 2 (2002) на Комитета на министрите на държавите-членки на Съвета на Европа.

² На Германия и Унгария.

ПДИ предлага по-голяма прозрачност в съдебната система Дарина Палова, ПДИ

© Фотоархив ПДИ

На 24 януари 2007 г., на работна среща в „Гранд хотел София,, ПДИ представи окончателен вариант за промени в нормативната уредба, отнасяща се до достъпа до информация

в съдебната система пред народни представители, представители на държавната администрация, адвокати, съдии и журналисти. Промените касаят конкретно Правилника за съдебната администрация в районните, окръжните, военните и апелативните съдилища, който обхваща значителна част от администрацията на съдебната система. Предлаганите промени целят да синхронизират съществуващите до този момент противоречиви разпоредби и да улеснят достъпа до съдебната документация и заседанията на съда.

Поканените представители на Върховния административен съд, Висшия съдебен съвет и Съюза на съдиите обявиха категоричната си подкрепа за предлаганите от ПДИ изменения.

Предложенията за изменение на Правилника за съдебната администрация бяха предшествани от анализ на действащото законодателство относно дейността и функциите на съдебната система и от изготвяне на съвместен доклад на ПДИ и Български център за нестопанско право на тема „Достъп до информация в съдебната система“. Докладът, завършен през август 2006 г., стана възможен благодарение на финансовата подкрепа на USAID. Констатираните проблеми и съпътстващите препоръки за нормативни промени за подобряване на достъпа в тази област бяха обсъдени и на две работни срещи с журналисти, адвокати и съдии миналата есен.

Предстои официално внасяне на предлаганите промени в Министерството на правосъдието, от чиято воля зависи тяхното приемане.

Докладът и предложенията за изменения и допълнения на Правилника са достъпни на уеб страницата на ПДИ - http://www.aip-bg.org/rep_bg.htm.

Александър Кашъмов и Кирил Терзииски от правния екип на ПДИ представиха окончателен вариант за промени в нормативната уредба, отнасяща се до достъпа до информация в съдебната система

Със ЗДОИ при президента Георги Първанов
ст.н.с. д-р инж. Вилям Попов, Граждански клуб „Компетентност и морал“

© Фотоархив ПДИ

Вилям Попов, гражданин най-активно използвал правата си по ЗДОИ, 3 пъти носител на грамота в Деня на правото да знам и носител на "Златен ключ" за 2006 г.

Въоръжен със Закона за достъп до обществена информация, реших да „вляза“ при Президента на Република България. Искях като гражданин да надникна зад дебелите стени, бронирани врати и въоръжените пазачи и да разбера от първа ръка неговия модел на мислене, интелектуален и управленски капацитет, степенята му на независимост (зависимост) и гр., и да проверя верността на някои странности в неговото поведение и на масово тиражираните приятелски обяснения за тях. Чрез три заявления за достъп до обществена информация и едно дело срещу него във Върховния административен съд, поисках от г-н Първанов

информация и тълкувания по няколко проблема

Помолих да ми предоставят най-напред пълен списък на участията му в мероприятия, които нямат официален характер и са извън функциите и правомощията на президента, определени в членове 98 до 102 на Конституцията на РБ; копия от командировъчните заповеди и финансовите отчети за броя на придружаващите го лица, брой и марка на пътувалите коли, изминатите километри, изразходвано гориво. Поисках също да знам разбирането на президента относно понятието „патронаж“; може ли всеки гражданин да бъде „патрон“ и ако не - защо?; какви са плюсовете и минусите от прекаления брой президентски патронажи за него, за държавата, за гражданите? Разреших си да му заявя, че неговата хиперактивност води до недопустима инвазия в чисто гражданската сфера и изразходване на неправомерно много държавни интелектуални, физически и финансови ресурси и натrapва съмнението за лични и тяснопартийни интереси, скрити зад видимо хуманни и „социални“ побуди.

Отговорите

на тази група въпроси получих от Красимир Стоянов - главен секретар на президента. Той ме уведомяваше, че от Интернет страницата на президента, „която се актуализира ежедневно“, бих могъл да получа информация, „в много по-голям обем от заявената от Вас като интересувача Ви.“

Разбира се, в президентския сайт нямаше дори непълен списък на неофициалните мероприятия. Кolkото до изразходваните държавни ресурси, бях уведомен, че „обичайно в своите командировки президентът се придружава от секретар, служител на пресцентъра и на дирекция „Протокол“. При осъществяване на тези посещения стриктно се спазвали действащите нормативни правила, регламентиращи командироването, подготовката и провеждането на пътуванията, връчването на подаръци и пр. групи дейности, касаещи цялостната работа на

на стр. 7

от стр. 6

администрацията.“ В приложения одитен доклад на Сметната палата се декларира, че в Президентството няма нарушения на закона. С мълчание бе отмината последвалата ми реплика, че „не се интересуваме от докладите на Сметната палата, тъй като ни е предварително известно тяхното съдържание. Като данъкоплатци ние искаме да упражним правото си на граждански контрол (а не на държавен финансов одит) чрез правото си да знаем с какво се занимава Президента и какво ни струват тези занимания“.

Ако някой все пак се съмнява в

смисъла на активната гражданска позиция

и силата на Закона за достъп до обществена информация, нека направи разлика в президентския сайт от преди няколко месеца и сега. „Относно разбирането на понятието „патронаж“ от страна на държавния глава, нашето виждане не се различава от европейския модел, доколкото провеждането на различни събития под патронажа на държавния глава е утвърдена европейска и световна традиция и практика. Тъй като инициативата за това идва от граждански и професионални организации, редно би било оценката за тях да бъде дадена от самите инициатори, както и от обществеността“ - отговаря главният секретар на президента. Тук ще си разреши следните реплики: първо - към списъка на „инициаторите“ на президентските патронажи и гостувания би трябвало да се добави и „партийни организации“; второ - от сайта на „Българската Коледа“ например, научаваме, че тя е осъществена стара мечта на г-н Първанов и трето - тълкуването и оценката на „патронажния модел президентстване“ (мой термин - б.а.) принадлежи не на инициаторите, а на гражданите.

По време на първия си мандат г-н Първанов изразходва много обществено време и ресурси за **една друга група дейности**

присъждане на високи държавни отличия и висши офицерски звания и масов абордаж на служители от президентството (негови сътрудници, съветници и др.) на висши държавни и дипломатически длъжности. Исках да проверя

дали това са компрометиращи президента слухове или са налице масови назначения във всички области и нива на властта на президентски служители; дали те биха били изстреляни по тези места, ако не бяха с определена партийна и „околопрезидентска“ принадлежност. Това бяха моите побуди да поускам президентът да ми предостави пълен списък на служители и сътрудници на президентството, назначени на висши и други държавни длъжности от началото на мандата му. Отговорът от 15 март 2006 год. цитирам дословно: „Дипломатическите и други назначения, някои от които са резултат от осъществяването на сложен фактически състав, финализиран с указ на Президента на РБ, се публикуват в „Държавен вестник“. Интересуващите Ви назначения се отнасят до следните лица и са публикувани в посочените броеве на ДВ, а именно: г-н Лазар Груев (бр. 18 от 25.02.2003 г.); г-н Евгени Танчев (бр. 86 от 30.09.2003 г.); г-н Михо Михов (бр. 67 от 16.08.2005 г.); г-н Георги Димитров (бр. 73 от 09.09.2005 г.); г-н Атанас Павлов (бр. 89 от 08.11.2005 г.); г-н Борис Велчев (бр. 15 от 17.02.2006 г.); г-н Сергей Мичев (бр. 20 от 07.03.2006 г.). Що се отнася до интересуващите Ви изборни длъжности, за същите можете да се информирате от ДВ - бр. 54 от 1.07.2005 г. относно г-н Костадин Паскалев и бр. 68 от 19.08.2005 г. относно г-н Ивайло Калфин. Също така в Министерски съвет, в Министерство на правосъдието, в Министерство на околната среда и водите и в Министерство на отбраната са назначени както следва: за началник кабинет на министър-председателя г-н Филип Боков; за заместник-министри в посочените министерства г-жа Сабрие Сапунджиева, г-н Чавдар Георгиев, г-н Симеон Николов и г-н Иван Иванов, допълнителна информация за които можете да почерпите от електронните страници на посочените по-горе институции, а именно: www.government.bg, www.moew.government.bg, www.md.government.bg, www.mjeli.government.bg.“

Бях потресен от решението на г-н Първанов за 3-и март 2006 г. да прибави нови трима генерали

на стр. 8

към и без това раздутата генералска кохорта на МВР и то в най-неподходящия момент за това. Загадката се подсилваше от факта, че в словото си при традиционното тържество за връчване на генералските пагони той, явно смутен и гузен, предупреди, че е направил този жест „в аванс“. Пусках мотивите, за да видя кои са тези изключителни качества на тримата генерали, накарали президентът да рискува толкова сериозно. След препращане на част от заявлението по служебен път до МВР, оттам получих копия от мотивите за удостояване със звание „генерал-майор“ на полковник доц. Румен Илиев Марков - ректор на Академията на МВР, завършил висше юридическо образование, назначен на работа в МВР през 1984 г., на длъжност следовател в София. На полковник Иван Иванов Драшков - зам. директор Национална служба „Сигурност“, завършил право, на работа в системата на МВР е назначен през 1986 г. като разузнавач в бившето Второ главно управление на МВР. И на полковник Бисер Денчев Иванов - директор на РДВР-Плевен, завършил Висшия химико-технологичен институт, София, назначен в системата на МВР през 1983 г. като разузнавач в икономическо отделение - ДС, окръжно управление на МВР - Плевен. От характеристиките стана ясно, че отново не „висок професионализъм“ е бил причината за новите генералски униформи.

Замисълът на настоящата публикация

е да представя информацията, която получих от Президента на Р България по силата на ЗДОИ, тъй

като съм убеден, че тя принадлежи на гражданите и трябва да е публично достояние. Тя е напълно автентична и с висока обществена значимост, „даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона субекти“ (ЗДОИ, чл. 2, ал. 1). В конкретния случай тя би била полезна на тези граждани, които желаят да си съставят (или допълнят) мнение за някои характерни черти от стила на управление на настоящия президент на България и да проверят истинността на реч митове около личността и незаменимостта на г-н Първанов.

Сега представям информацията относно последните ходове на президента Първанов на политическия му шахмат. От тях става ясно, че всеки от предишните му ходове, описани по-горе, е имал стратегическа цел. Фаталната грешка обаче е заблудата му, че тези ходове са силни и ще останат неразгадани от гражданите. На 11 януари 2007 г. президентът издаде указ за назначаване на ген. Иван Драшков за директор на Националната служба за сигурност. На въпроси на журналисти новият директор отговорил иронично: „Работех в Държавна сигурност, защото тогава не съществуваха частна.“ (!) За нов секретар на президента по въпросите на сигурността се споменава името на ректора на Академията на МВР ген. Румен Марков.

Секретарят на президента по юридическите въпроси Пламен Киров е избран за член на Конституционния съд.

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) не е свършила никаква работа за периода 01.01.2003 г. - 31.12.2005 г. се констатира в одит на Сметната Палата. За сметка на това, са похарчени 2.7 млн. лв. Резултатите от одита бяха оповестени на 30 януари 2007 г. Одитният доклад показва, че за три години КЗЛД се е занимавала главно със закупуването на леки коли и търсене на помещения за нуждите на своята дейност. Основните задачи, за които всъщност е създадена КЗЛД - защита личните данни на гражданите, налагане на санкции на нарушителите и създаване на публичен регистър на администраторите на лични данни - са останали на заден план. От създаването си през 2002 г. до сега комисията реално е извършила 17 проверки по жалби на граждани, не е наложена нито една санкция за нарушения, публичният

регистър на администраторите на данни не съществува, се твърди в доклада.

Още при приемането на закона през 2002 г., Програма Достъп до Информация изрази критиките си и препоръките си относно слабостите в ЗЗЛД и проблемите, които могат да възникнат от тях. Експерти от ПДИ участваха в работната група по измененията на ЗЗЛД и през 2005 г., като отново подчертаха основните недостатъци на закона: статута на членовете на КЗЛД, тежкия режим на регистрация на администраторите на данни, неясният регламент за личните данни намиращи се в публични регистри. Слабата защитата на личните данни у нас, бе критикувана и в мониторинговите доклади на Европейската комисия при подготовката за присъединяването към ЕС.

Сагата "Краун Ейджънтс" приключи

с решение на петчленен състав на Върховния административен съд (ВАС) от 23 януари 2007 г., оставил в сила решението на тричленния състав от 13 февруари 2006 г. То отменяше отказа на министъра на финансите да предостави договора между министерството и британската консултантска фирма "Краун Ейджънтс". Ексминистър Милен Велчев два пъти отказа документа, поискан от Кирил Терзийски от ПДИ, тъй като договорът бил класифициран като държавна тайна. В решението си от февруари м.г. ВАС заяви, че договорът с британската фирма за реформа в митниците в своята съвкупност не представлява класифицирана информация и върна преписката на министерството за ново произнасяне. От министерството обжалваха решението. Петчленният състав подкрепи мотивите на голната инстанция, като посочи още, че административният орган не е мотивирал решението си за отказ, а срокът на класификация, който за съответния гриф за сигурност е 5 г., е изтекъл.

След два отказа и две жалби Министерство на отбраната предостави информация

на 10 януари 2007 г. за функциите на полузаровени танкове край селата Голямо Шарково и Лесово и язовир Ружица. Отговорът гласи, че танковете са все още част от снаряжението на Българската армия. Достъп под формата на справка бе даден на Антони Георгиев, издател на сп. HIGHFLIGHTS Magazine, след подадената с помощта на ПДИ жалба срещу мълчаливия отказ на министър Близнаков. През ноември 2006 г. началникът на Генералния щаб (ГЩ) на Българската Армия отказа достъп до същата информация на Димана Трънкова, главен редактор на същото списание. Отказът на началника на ГЩ гласеше, че информацията е класифицирана и огласяването ѝ е забранено. Тогава, отново с помощта на ПДИ, бе подадена жалба срещу отказа на началника на ГЩ. Според разкази на очевидци, танковете са изоставени на това място още от Втората световна война.

Д-р Гергана Жулева представи опита на ПДИ в Цакхадзор, Армения

на обучения от 17 до 21 януари 2007 г. организирани от Център за свобода на информацията на Армения и подкрепени от Американската Агенция за международно развитие. В първото обучение участваха представители на НПО, национални и местни медии. На него се обсъждаха международните стандарти в областта на

свободата на информация и добрите комуникационни политики на институциите развиващи се на основата на закона за свобода на информацията. Във второто обучение участваха служители по информацията от органи на местното самоуправление на всички районни градове и Община Ереван. Отново фокуса на обсъжданията бяха добрите комуникационни политики. Освен опита на България бяха представени добри практики на организация на достъпа до информация в Главна прокуратура на Армения, Министерството на социалните грижи, Агенцията за защита на конкуренцията.

Експерти от ПДИ проведоха обучителен курс

на тема „Право на достъп до информация и защита на информацията“ в Благоевград. Специализираният курс на 13, 14 и 15 януари 2007 г. бе организиран от Югозападен университет „Неофит Рилски“ и в него участваха студенти от специалност „Управление на администрацията“.

Ден на защита на личните данни отбелязаха за първи път

на 28 януари 2007 г. в България. На този ден през 1981 г. Съветът на Европа приема Конвенция 108 на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни. Събитието бе организирано от Комисията за защита на личните данни и се състоя в резиденция "Бояна". Повече информация на <http://www.cdpd.bg/dataprotectionday.html>.

ЕК даде 5 страни на Съда на европейските общности

на 22 декември 2006 г. Европейската Комисия изправи пред Съда на европейските общности Австрия, Белгия, Португалия, Испания и Люксембург, защото петте страни не са я уведомили до 1 юли 2005 г. за мерките по прилагането на Директивата относно използването на информация от обществения сектор. Обществените организации създават, събират и съхраняват голям обем информация, свързана с обществения сектор - финансови данни, прогноза за туристите, информация за транспорта. Използването на тази информация има голям икономически потенциал, защото дава материал за нови услуги с добавена стойност и продукти на стойност 10-48 млрд евро само в ЕС. Целта на Директивата е да улесни създаването на общи информационни продукти и услуги за ЕС на базата на информацията за обществения

на стр. 10

сектор и така да ограничи опорочаването на конкуренцията в информационния пазар на ЕС. Повече информация на http://europa.eu.int/information_society/policy/psi

Предаването на досиетата в Румъния завърши

В края на 2006 г. Румънската разузнавателна служба, Външното разузнаване и Министерство на отбраната са предали всички документи, с които са разполагали след разформироването на тайните комунистически служби в Румъния, информира „Асошиейтед Прес“. Според Румънската разузнавателна служба от април 2006 г. до момента са прехвърлени 2 милиона досиета в Националния Съвет за изследване на архивите на Секуритате. Процесът е част от усилията на Румъния да скъса с комунистическото си минало преди присъединяването към ЕС. В отговор на твърденията, че тайните служби са унищожили голяма част от документите и може би липсват досиета на ключови фигури, президентът Траян Бъсеску не изключи тази вероятност. 75 000 досиета, свързани с контрашпионаж и тероризъм, продължават да бъдат тайна и остават в архива на Румънската разузнавателна служба, защото се смята, че все още се отнасят до националната сигурност.

Задължиха Би Би Си да публикува протоколи

след жалба на в. „Гардиън“. На 9 януари 2007 г. Трибуналет по свобода на информацията задължи Би Би Си да публикува протоколите, показващи защо Грег Дайк е отстранен от поста генерален директор през 2004 г. Решението е по жалба на „Гардиън“ и г-жа Хедър Брук, застъпник за отворено управление. Би Би Си е отказала да предостави протоколите от заседание на Управителния съвет на медията от януари 2004 г. - часове след като лорд Хътън критикува корпорацията за качеството на публикациите, свързани с оръжията за масово унищожение в Ирак. След заседанието Грег Дайк напуска, а Би Би Си изпраща извинение до Даунинг Стрийт.

Близо 2 години Би Би Си отказва да разкрие протоколите с мотива, че такава информация би възпрепятствала членовете на УС да изразяват свободно мнението си на такива заседания. Съдът обаче уважи аргумента на в. „Гардиън“, че съществува голям обществен интерес от узнаване на причините за уволнението на Дайк и изпращането на извинение до правителството. Това е първата съдебна победа за „Гардиън“ от

влизането в сила на Закона за свобода на информацията във Великобритания.

Съдът оправда журналисти в Бурунди

обвинени в заплахата за националната сигурност. Решението на съда в Бурунди бе приветствано от Комитета за защита на журналистите и организацията „Репортери без граници“. Съдиите оправдаха редактор и журналист в радио „Обществена Африка“, както и директора на радио „Исанганиро“. Обвиненията бяха отправени, заради съобщение в тези медии от август 2006 г., гласящо, че армията на Бурунди подготвяла нападение срещу Двореца на президента. Съобщението подкрепя твърденията, че били извършени няколко опита за покушение срещу правителството. Водят се дела срещу видни опозиционни лидери, включително и бившият президент, за участие в заговора. Повече информация на <http://www.ifex.org/en/content/view/full/79914/>

Интерамериканският съд по правата на човека публикува

на сайта си превод на английски език на епохалното решение от 11 октомври 2006 г. по делото Рейес срещу Чили. С това решение международен съд за пръв път призна правото на достъп до информация за основно човешко право. В брой 34 (октомври 2006 г.) на Информационния бюлетин на ПДИ публикувахме откъси от решението, както и коментар на активисти и застъпници за достъпа до информация в световен мащаб. Текстът на решението по делото на английски език може да намерите на

http://www.corteidh.or.cr/docs/casos/articulos/seriec_151_ing.doc.

Комисарят по информация в Шотландия приветства Върховния съд

оставил в сила две негови решения по случаи на отказ на информация. Делото е по жалба на изпълнителната власт срещу решенията на комисаря. С тях комисарят определя за незаконосъобразен отказа на информация само защото тя попадала в определена защитена категория. "Трябва да се вземе предвид съдържанието във всеки отделен случай и степенята на вреда, която разкриването може да донесе", заяви на 27 януари комисар Кевин Дъниън. "Смисълът на тези случаи бе да се покаже, че обществото има достъп до информация, която му позволява да разбере защо определено решение е било взето. Доволен съм, че в мотивите си съдът ме подкрепи."

Новините подбра Ралица Кацарска

Новият генерален секретар на ООН разкрива имотното си състояние Бан Ки-мун даде на международната общност неочакван пример за отчетност Диана Банчева, ПДИ

Фотосархив ПДИ
©

Бан Ки-мун, новият генерален секретар на ООН, направи някои непривични хода в началото на мандата си. На вечеря в Ню Йорк с Асоциацията на кореспондентите на ООН той забавлява гости-те като изпя популярната песен за

Дядо Коледа в собствен аранжимент: "Бан Ки-мун идва при вас". Още първия месец на управлението си той даде на международната общност и неочакван пример за отчетност.

От встъпването си в длъжност на 1 януари 2007 г. бившият южнокорейски външен министър Бан Ки-мун подказа, че ще бъде различен генерален секретар от своя предшественик. Бан направи изказвания относно смъртното наказание (по повод екзекуцията на Сагдам Хюсеин) и разрешаването на конфликта в Близкия Изток, които създадоха напрежение, но и предизвикаха дебат в международната общност. Новият генерален секретар ясно демонстрира решимостта да бъде "главен административен служител", както е записано в Хартата на ООН, а не главен морализатор. Бан поиска и оставката на около 60 висши служители в Секретариата на ООН, за да разклати мита, че тези позиции са пожизнени и да покаже, че идва нова ера в управлението на международната институция.

Решението на Бан да оповести финансовата си декларация ще остане в историята на ООН като

добра първа стъпка

към възстановяване на доверието в институцията, както се изразява Джон Болтън в „Уашингтън поуст“.¹ Бившият постоянен представител на САЩ в ООН отбелязва, че като дългогодишен гържавен служител в Южна Корея Бан "вероятно ще представи кратък и скучен финансов отчет". "Отчетността започва с прозрачността, подчертава Болтън, а

генералният секретар на ООН заема позиция, която му позволява да определя политиките на организацията с личния си пример". Болтън призовава и Кофи Анан да оповести "финансите си от ООН ерата".

Финансовата декларация на Бан в момента се проверява от Службата по етика на ООН и „Прайсуотърхаус Купърс“, с които ООН има договор за изпълнение на Програмата за предоставяне на финансова информация. "След проверката генералният секретар ще публикува декларацията си", уточни говорителят на Бан, Мишел Монтас на 5 януари 2007 г.² В изявлението се казва още, че Бан ще декларира всичко, без други служители в ООН да бъдат принуждавани да сторят същото.

Около 2000 служители на организацията са задължени да подават такива декларации по силата на приетото през 1999 г. решение за предоставяне на финансова информация, дотъпнено през май 2006 г. Монтас припомни, че Общото събрание е решило декларациите да останат конфиденциални и могат да бъдат използвани само ако генералният секретар ги изиска в интерес на организацията. Предшественикът на Бан - Кофи Анан, подаде такава декларация, но отказа да я направи публично достояние.

Вестта за намерението на Бан се появи в деня, когато ООН съобщи, че победителят в конкурса за изпълнение на програмата за предоставяне на финансова информация е „Прайсуотърхаус Купърс“. Освен проверка на подадените декларации, прочутата одиторска компания ще определя потенциалните конфликти на интереси и ще работи с персонала на ООН за тяхното разрешаване.

Бан Ки-мун ще е първият генерален секретар на ООН, оповестил имотното си състояние, коментира в

Бан Ки-мун, фото Интернет

на стр. 12

¹ John R. Bolton, "Don't Ban Your Instincts, Ban Ki-moon", January 14, 2007: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/01/12/AR2007011202061.html>

² <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=21168&Cr=financial&Cr1=disclosure>

сайта на организацията Freedominfo.org Тоби Макинтош, който отразява проблемите с достъпа до информация и прозрачността в международните финансови институции. Той отбелязва още, че

актът на Бан е изключителен

пример за победение на лидер. Въпреки че повечето международни организации са създали мерки за защита срещу конфликт на интереси, много малко от тях изискват разкриване на лична финансова информация от своите служители.

Една от институциите, която публикува такава информация, е Европейската инвестиционна банка, чиято уеб страница съдържа информация за собствеността на някои членове на борда на директорите. Председателят на Европейската инвестиционна банка Филип Мейщат например, притежава 225 акции на BEFIMMO на стойност 16 402 евро и къща във Вюзрат, Белгия. Пет от осемте заместник-председатели на Борда на директорите са публикували подобна информация.

Според проучване на Freedominfo.org публичността на информация, свързана със собствеността на служители от международните финансови организации, е необичайна. Предоставянето на лична финансова информация не се изисква и не се прави от висшестоящите служители нито на Световната банка, нито на Международния валутен фонд, нито на Европейската

банка за възстановяване и развитие (ЕБВР). Въпреки това, повечето международни финансови институции вече изискват някаква

форма на вътрешен отчет

подобна на тази в ООН. ЕБВР например прие нова информационна политика през май 2006 г. Подготовката включи вътрешни и външни консултации както с други международни финансови институции, така и срещи с представители на неправителствени организации. Коалицията „Глобалната инициатива за прозрачност“, част от която е и Програма Достъп до Информация, участва активно в дискусията по подготовката на информационната политика. И въпреки че от банката не взеха под внимание всички препоръки на Инициативата (за тясно формулиране на изключенията и въвеждане на кратки срокове за отговаряне по заявления за достъп до информация), бяха постигнати определени успехи за повече прозрачност на финансовата институция. Така например броят на задължените да предоставят финансова информация служители се увеличи от около десетина на 196, а членовете на Борда на директорите, които преди това само гарантираха, че не нарушават стандартите за конфликт на интереси, сега подават декларации, включително за съпрузите и децата си. Те обаче все още са поверителна информация.

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип

Александър Кашъмов, Гергана Жулева, Дарина Палова, Диана Банчева, Катерина Коцева, Кирил Терзийски, Николай Н. Нинов, Николай Марев, Ралица Кацарска, Фани Давидова
Оформление Николай Марев

*Ако желаете да подкрепите издаването на информационния бюлетин,
може да направите това на нашите банкови сметки:
Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код : 6217 6307 SWIFT код: BFTBBSF
* сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87
* сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49
* сметка в Евро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10
Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!*

© Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.
При цитиране позоваването на източника е задължително.